KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHENGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 8 (893) Reede, 10. märts 1978 XXIX aastakäik

VIISAASTAKU ARGIPAEV VIISAASTAKU ARGIPAEV

ÜHISEL JÕUL

Õppejõud ja üliõpilane. Kuidas saavutada selle paari laitmatu, häireteta koostöö? See küsimus ning käsiloleva õppeaasta esimese semestri töö tulemused olid päevakorral tavapärasel veebruarikoosolekul, kus põhiettekande tegi õppeprorektor dotsent Hugo Tiismus.

Päevase õppevormi ligi viie tuhande üliõpilase ühise töö tulemust näitab talvise eksamisessiooni järgne **õppeedukuse protsent — 90,4.** Just nii suur hulk õppureid sooritas kõik eksamid vähemalt rahuldavale hindele. See arv ei ole iseenesest väike, kuid annab põhjust muretsemiseks: möödunud õppeaasta sama ajaga võrreldes on õppeedukuses tagasiminek. Mitte küll suur (0,9%), kuid siiski rahutust tekitav, seda enam, et mitmel eelmisel aastal oli õppeedukus järjepidevalt tõusnud.

Pole saladus, et TPI materiaalne baas ei vasta enam vastuvõetavale üliõpilaste hulgale. Üha raskemaks läheb isegi päevase vastuvõtuplaani täitmine. Nooremate kursuste üliõpilaste tahtelised omadused ja võime iseseisvalt ning süstemaatiliselt töötada on viimasel ajal langenud.

Kahjuks ei saa ka väita, et meie õppejõud oleksid teinud kõik neist oleneva, tagamaks üliõpilaste tulemusrikast kaasatöötamist kogu semestri vältel ja eelkõige osavõttu loengutest. On küll kehtestatud õppetöös osalemise ja jooksva õppeedukuse kontrollimise süsteem, kuid seda ei rakendata järjekindlalt kõikide õppejõudude poolt. Mõnevõrra puudulikuks jääb ka kateedrite ja teaduskondade kontroll. Kogemused on aga näidanud, et loengutest puudumine 50—60 tunni ulatuses semestris põhjustab sessioonil paar-kolm mitterahuldavat hinnet. Seega on jälle tulipunktis kõige iseenesestmõistetavamad — õppedistsipliin ja üliõpilaste süstemaatiline kaasatöötamine.

Teaduskondade seas on **taas parimad majandus ja keemia.** Juba aastaid on need kaks teaduskonda instituudi keskmisest õppeedukusest peajagu üle, erandit ei toonud ka viimane eksamisessioon. Teise enamvähem võrdse grupi moodustavad elektroenergeetika- ja elektroautomaatikateaduskonnad, kuid juba veidi allpool keskmist õppeedukusprotsenti. Kiidusõnu tuleb öelda eriti elektroenergeetikateaduskonna õppetulemuste kohta, sest mitmel viimasel talvesessioonil on seal õppeedukus pidevalt paranenud.

Ehitusteaduskond ja mehaanikateaduskond pole kasutanud paremate tulemuste saavutamiseks kõiki võimalusi ning neis võib täheldada õppeedukuse langust.

Kursuste kaupa pole märkimisväärset muret neljandate ja viiendate kursustega. Üldisest kõrgem õppeedukus vanematel kursustel on normaalne ja seda tuleb edaspidi loomulikult säilitada.

III kursus tähendab seda, et see on põhiliselt juba kohanenud kursus: nõrgemad on esimestel aastatel lahkunud. Järelikult peaks vastupidanud tudengite õppeedukus olema suhteliselt kõrge. Seda ta põhijoontes ongi — tõestab üle keskmise õppeedukus —, kuid rahuldumiseks III kursuse töö tulemustega pole alust; varematel aastatel on veelgi rohkem suudetud.

Instituudi õppe- ja kasvatustöö tulipunkti jääb endiselt murelaps II kursus, kel on kõige madalam õppeedukus. Esmakursuslaste õppeedukuse tõstmine organisatsiooniliste ja õppemetoodiliste abinõude tõhusamal rakendamisel peaks olema täiesti saavutatav.

Raskeimad õppeained, mis kujunesid sagedamini komistuskivideks paljudele läbipõrunuile, olid füüsika, kõrgem matemaatika, insenerigraafika, filosoofia. Instituudis õpetatakse üle 400 õppeaine. Esitatud näited rasketest ainetest ei tähenda muidugi, nagu oleksid ülejäänud kerged, kuid aastast aastasse on ikka enam-vähem needsamad ained, mis lõpuks kõige rohkem kahemehi kogu vad.

Hinded. Hästi õppivaid üliõpilasi, kelle sessitulemusteks jäid õpimärkmikku vaid neljad-viied, on 1400 ringis, s. o. ligi sadakond mullusest enam. Kahju aga, et mõnevõrra kasvas ainult rahuldavaga rahulduvate tudengite arv.

Riigieksam teaduslikus kommunismis on läbi viidud seni neljas teaduskonnas. Populaarseim eksamihinne on neli. Majandusteaduskonna diplomandidest kolmveerand on vastanud hästi või väga hästi.

Siinkohal tuleb tunnustada seda pingsat tööd, mida teadusliku kommunismi kateeder teeb konsultatsioonidel ja ülevaateloengutel, värskendamaks üliõpilaste teadmisi. Kujuneb ju see eksam kõrgkoolilõpetaja maailmavaateliste teadmiste kokkuvõtteks.

Kasvatustöös on juhtivaks suunaks üliõpilaste ideelis-poliitilise kasvatuse tugevdamine. Tähtsaim osa on siin täita ühiskonnateaduste kateedritel. Teaduskondade tähelepanu on pööratud ka üliõpilaste ühiskondlik-poliitilise praktika organiseerimisele ja sellealase arvestuse täitmisele. Siinjuures võib märkida, et üle pooltel päevastest üliõpilastest on alaline ühiskondlik ülesanne. Murettekitavalt väike on nende tudengite arv, kes võtavad osa taidlusest, huvialaklubide ja rahvaülikoolide tööst — kõigest viiendik üliõpilaste üldarvust. Umbes sama palju tudengeid osaleb ka spordisektsioonides. Enamikul eksmatrikuleeritud üliõpilastest ei olnud mingeid ühiskondlikke ülesandeid, ka ei võtnud nad tavaliselt osa muust õppevälisest tegevusest.

Kasvatusprotsessis kuulub määrav roll õppejõule-rühmajuhendajale, kasvatamise keskne lüli on aga õpperühm. Just õpperühmas kujuneb tulevase spetsialisti suhtumine oma valitud erialasse, suhtumine auditooriumivälisesse tegevusse. Arutatakse ju igasuguseid eslekerkivaid probleeme nimelt õpperühmas. Seepärast omab määravat tähtsust rühmajuhendaja oskus kujundada õpperühma arvamust. Häid sõnu väärivad rühmajuhendajad dotsendid Eduard Tearo, Helvi Hõdrejärv, Alar Kont, Rain Lahtmets, Alevtina Kudrjavtseva, dots. kt. Galina Kissina ja van.-õp. Ella Kaps, dotsendid Rein Mesila ja Gennadi Soskind, prof. Verner Kikas ja dotsendid Otto Roots ja Harri Mägi.

Kasvatustöö vajab edasist täiustamist eriti ühiselamutes.

Väljalangevusest. Oleme rääkinud õppejõudude, kateedrite jne. võitlusest väljalangevuse vastu, s. t. ülevalt poolt. Kindlasti oleks aga kasulik kuulda ka tudengite endi arvamusi-hinnanguid, mis öeldakse välja omavahel, sundimatus õhkkonnas, ühiselamutubades, arutelude käigus. Üliõpilaspoolne õppeprotsessi korraldamise ja tulemuste hindamise informatsioon peaks laekuma eelkõige komsomoliorganisatsiooni kaudu. Tõhus komsomolitöö peab olema viidud rühma tasemele. Terve mikrokliima loomine õpperühmas on üks komsomoli tähtsamaid ülesandeid.

Eelsoodumused väljalangemiseks on suurimad nõrga õppe-

(Järg 2. lk.)

TULIPUNKTIS

KOMSOMOLIKOMITEES

20. veebruaril toimunud komitee istungil kinnitati EÜE-78 välisrühmade komandörid:

Boris Bachmann, Jelena Rodionova (Gliwice); Toomas Saal (TE-81), Epp Tui (TE-81) (Praha);

Jaan Mark (TM-101), Silvia Porkon (Budapest).

Tehti kokkuvõtted möödunud sessioonist. TPI tudengite õppeedukus oli 90,4%, kommunistliike noorte õppeedukus 90,8%.

ELKNÜ XVIII kongressi muljeid jagas komsomolikomitee sekretär I. Mihelson. Meie instituudis nõuavad kiiret lahendamist esmajärjekorras järgmised ülesanded: ühiselamutes eeskujuliku korra ja distsipliini tagamine, majanõukogude töö tunduv parandamine ning ka komsomoli osa suurendamine selles töölõigus;

tuleb tõhustada igati ideoloogilist tööd noorte hulgas — haarata aktiivsemalt kaasa ka õpperühmade komsomolialgorganisatsioonide liikmeid.

Arutati ka Rahvaste Sõpruse Päevade läbiviimist TPI-s ning moodustati organiseerimiskomisjon eesotsas Ene Randveega.

TSIVIILKAITSE-ÕPPEPÄEV

Esmaspäeval, 6. märtsil viidi läbi järjekordne tsiviilkaitse õppepäev. Aulas ütles avasõnad komsomolikomitee sekretär Igor Mihelson. Sõjaveteranide tervituse andis edasi tsiviilkaitse kateedri õppejõud NSV Liidu kangelane Viktor Kozlov. Õppepäeva illustratsiooniks vaadati kahte tsiviilkaitsealast dokumentaalfilmi «Individuaalkaitsevahendid ja nende kasutamise kord» ja «Objekti kompleksõppus».

TAIDLUSKONKURSI PARIMAD

I kohal on ülekaalukalt elektroenergeetika-, II — keemia-, III — mehaanikateaduskond.

Põhjalikumad kommentaarid ja laureaatide nimed toome ära järgmises ajalehes.

Taidluskonkursist osavõtnute autasustamine on Taidlejate Majas 15. märtsil kell 18. Osalenute registreerimine Üliõpilasklubis 4-105 alates 13. märtsist.

AUSTUSEGA

Miiting. Lilled Suures Isamaasõjas langenud mälestuskivile.

Taas elustusid rindemeeste mälestused. Parempoolsel pildil vasakult: ehitusmehaanika kateedri dotsent, paljude sõja- ja rahulaulude tekstide autor OTTO ROOTS, kirjanik VILLEM GROSS, parteikomitee sekretär AADU TALTS.

Tähistasime Nõukogude armee 60. aastapäeva.

Meida Jalasti ja Sven Arbeti fotod.

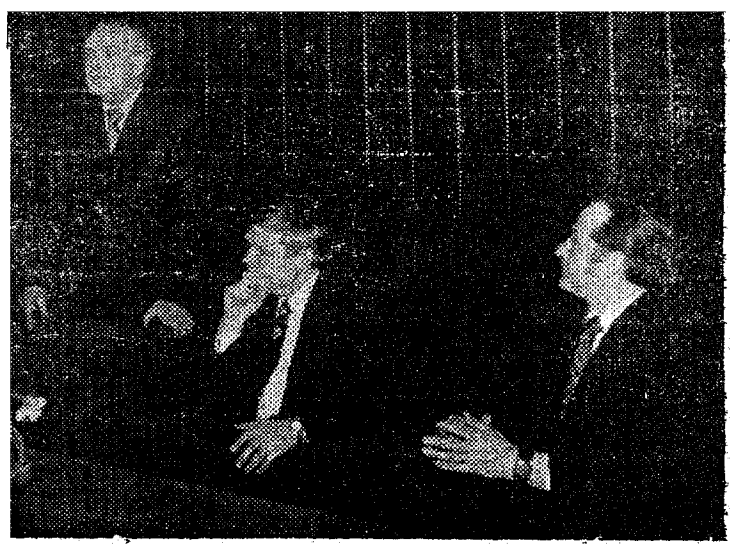

ÜHISEL JÕUL

(Algus 1. lk.)

edukusega üliõpilastel: eksamitel läbikukkunud, põhjuseta mitteilmunud ja pikenduse saanud, keda on meil üle kuuesaja. See on esmane kontingent, keda ähvardab kõrgkooliga hüvastijätt. Kolmel viimasel aastal on meilt lahkunud keskmiselt nelisada päevase osakonna üliõpilast, teiste sõnadega kolmandik vastuvõtust. Niisiis, probleem on tõsine ja nõuab efektiivset vastust: kuidas säilitada maksimaalne arv lõpetajaid, kahjustamata nende ettevalmistamise kvaliteeti.

INSTITUUDI NÕUKOGUS

Kuulati teadusprorektor prof. H. Lepiksoni ettekannet teadustööst 1977. aastal.

Nõukogu märkis järgmist.

Instituudi teaduslike uurimistööde plaan täideti tähtaegselt. Täideti ja ületati ka 1977. aastaks võetud sotsialistlikud kohustused teadustöös.

Märgatavalt suurenes teaduslike uurimistööde kontsentreerituse aste (teema keskmine maksumus, osavõtjate arv ühe teema kohta). Erilist tähelepanu pöörati instituudi põhiuurimissuundade arendamisele, koostati nende arenguprogrammid käesolevaks viisaastakuks.

Suurenes koordineeritavate teemade osa instituudi uurimistööde plaanis. Teaduste Akadeemia instituutidega viiakse läbi ühiseid uurimistöid vabariiklike kompleksprogrammide raames (kolme sellise programmi juhendajaks on TPI teadlased).

Rea ettevõtetega on loodud püsivad lepingulised sidemed, kasvanud on lepinguliste uurimistööde keskmine maksumus, aktiviseerunud on õppejõudude ja eriti üliõpilaste osavõtt lepingulistest töödest.

Endiselt suurt majanduslikku efekti saadi uurimistööde tulemuste juurutamisest rahvamajandusse. Suurenes majandusliku efektiga juurutatud tööde osakaal. Märkida tuleb teaduslaborite head juurutusalast tööd.

Märgatavalt aktiviseerus osavõtt välisnäitustest ja NSV Liidu Rahvamajanduse Saavutuste Näitusest. Suurenenud on esitatud leiutustaotluste arv. On tõusnud üliõpilaste teaduslike uurimistööde tase, aktiivsemaks muutunud osavõtt üliõpilaste konstrueerimisbüroo tööst. Aruandeaastal näitas instituudi teaduskondadest kõige suuremat edasiminekut enamuses teadustöö lõikudes elektroautomaatikateaduskond.

Vajakajäämistest. Juba aastaid pole instituudis loodud ühtegi tootmisharulaborit. Olemasolevate laborite osakaal on instituudi üldises lepingulises uurimistöös väike. Vaatamata uurimistööde mahu kasvule instituudis tervikuna on lepinguliste uurimistööde maht ehitus- ja mehaanikateaduskonnas tunduvalt vähenenud. Ehitusteaduskonnas ei pööratud vajalikku tähelepanu ka uurimistööde tulemuste juurutamisele (majanduslik efekt vähenes 2,3 korda).

Tõsiseid puudusi esines aruandeaastal instituudi publitseerimistegevuses. Publikatsioonide üldarv vähenes, eriti õpikute ja õppevahendite osas. Vähenes ka teaduslike artiklite arv, eriti keemia- ja elektroenergeetikateaduskondades.

Vähenes üliõpilaste konstrueerimisbüroos tehtavate lepinguliste tööde maht, kuigi töödest osavõtvate üliõpilaste arv suurenes. Endiselt ei pööratud küllaldast tähelepanu üliõpilaste leiutusalasele tegevusele.

Teadustöö edasiseks parandamiseks võttis nõukogu vastu otsuse.

Tähtsamaid teadustulemusi ja nende kohta käivaid arve loete järgmisest TP-st.

MÄLUMATA MÕTTEID

10. veebruari TP-s avaldasime LR-81 üliõpilase Meelis Pääro kirjutise «Uus semester, uued kombed». Samal teemal (alanud semestri uus tunniplaan) on arvamusi avaldatud küll suuliselt, küll kirjalikult, nagu näitab ka ülaltoodud «Mälumata mõtteid.»

Toimetuse palvel kommenteerib uut tunniplaani ja selle eeliseid õppeosakonna juhataja ASTA VAU.

Uurimused on näidanud, et vaimse töö tegemisel on väga soovitatav teha vaheaeg iga tunni tagant. Sellele veendumusele on jõutud ammu juba terves maailmas. Vahetund on vajalik lõdvestuseks ja töövõime taastamiseks. Seni kasutusel olnud 5-minutine vaheaeg oli liiga lühike. Puhata ja lõdvestuda selle ajaga ei jõudnud. Pahatihti venis see aeg poole pikemaks.

Ollakse mures selle pärast, et 15 minutiga ei jõua midagi ära teha. Ega vahetund olegi selleks, et midagi olulist ära teha. See on mõeldud puhkuseks, et järgmises tunnis olla võimalikult ergas ja tähelepanelik. Kui siiski peab selle ajaga midagi ära tegema, on ka see täiesti võimalik. Sellel vahetunnil, kus te ei söö, jõuate vabalt ära käia ka ühes ühiskondlikus organisatsioonis. Vaevalt on teil vaja samal vahetunnil käia neis kõigis. Pealegi on kõigiks nendeks toiminguteks (ka söömiseks) võimalusi 5, pluss 6. võimalus pärast viimast tundi. Söögivahetunnis aja kokkuhoiuks ka paar soovitust — kulutada tervelt 5 minutit selleks, et jõuda II korpuse IV korruselt sööklasse — on ajaraiskamine. Talong tuleb osta eelmisel päeval, II liinil pole peaaegu kunagi järjekorda.

Ja veel. Iga uus asi nõuab veidi kohanemisaega. Usun, et ka sööklas lõunatajate arv jaguneb ühtlasemalt erinevate vahetundide vahel. On ju meil nüüd 4 lõunastamiseks täiesti sobivat vahetundi: kell 11.45, 12.45, 13.45 ja 14.45. Järjekorrad meie sööklas olid ka enne. Ka 20-se ja 25-minutise vahetunniga ei jõudnud alati süüa. Siin on süüdlased juba söökla töötajad. On vaja, et vahetunni alguseks oleksid toidujagajad oma töökohal ja piisavalt varustatud ega läheks toitu alles sel ajal köögist tooma, kui vahetund juba alanud ja üliõpilased ootavad. Suurtes tehastes suudetakse lühikese ajaga toita palju rohkem töötajaid ja seda ikka töö hea organiseerimise tõttu.

Ei usu, et uued tunniajad ja vahetundide pikkus stimuleeriks suitsetamist. Selle pahe on igaüks ise endale külge harjutanud. Muidugi ei asenda see söömist ega aita kaasa õppimisele. Loobuge suitsetamisest. Puhake vahetunnil, et oleksite järgmises tunnis võimelised palju vastu võtma ja kaasa mõtlema.

Eelistest. Arvestust pidada on tõesti lihtne. Ka tundide planeerimisel on võimalik rohkem kombineerida 1 ja 3-tunniseid tsükleid mõnes õppeaines. Vahetunnid ei veni pikemaks, sest 15 minutit on puhkuseks täiesti piisav.

Ja lõpuks. Enamikes kõrgkoolides on selline süsteem alati olnud ja sellega ollakse rahul.

Nii nagu heal lapsel on mitu nime, on neid ka meie sajandil. Meie ajastut on nimetatud küll tehnilise progressi, küll aatomi-, keemia-, bioloogia-, samuti aga ka kiiruse sajandiks. Seda viimast on tunda päris igal sammul — elutempo ja infotulv üritavad lausa küüru vajutada.

Nüüd siis on ka TPI maja teinud selles suunas sammu edasi. Mõeldud on uut tunniplaani. Ei oska öelda, mida teooria selle optimeerimise kohta väidab, aga puht praktilisest seisukohast taandub nii see kui kogu järgnev jutt inimese esmase eluvajaduse — söömise — peale.

Tuletame meelde, mida on öelnud söömise, õigemini selle esimese töötakti — mälumise — kohta tuntud meditsiinikandidaat H. Jänes:

«Toit valmistatakse seedimiseks ette suus. Mälumisel toit peenestatakse, immutatakse süljega, vormitakse neelamiseks sobivaks tükiks, tõugatakse neelu ja sealt edasi söögitorusse. Neelamist soodustab süljes leiduv valk mutsiin, mis teeb toidupala libedaks. Mälumise ajal algab toidu seedimine: sülje fermendid ptüaliin ja maltoos lagundavad süsivesikud glükoosiks. Kõik toimub kiiresti — toit viibib suus 15—18 sekundit. Et muuta toiduaineid paremini kasutatavateks ja kergendada seedeelundite tegevust, soovitas juba hambaarst Horace Fletcher (1849—1899) toitu eriti põhjalikult ja kaua mäluda. Ta propageeris, et iga suutäie peenestamiseks tehakse 30 või rohkem mälumisliigutust.

Mälumine on tõepoolest olulise tähtsusega seedeelundite normaalseks funktsioneerimiseks. Halvasti mälutud toit, eriti pikemat aega, on mao- ning soolehaiguste üheks tekkepõhjuseks.»

Antud kirjutisega võib pikemalt tutvuda, kui lugeda ajakirja «Küsimused ja Vastused» nr. 9, 1973. Piisab aga ilmselt ka sellest katkendist, et järeldada, milline on selle optimeeritud vahetunni tervislik aspekt.

Looduses peabki ju valitsema tasakaal — võidame ajas, kaotame tervises. Et võidule pääseks uus, selleks tuleb olla valmis ka midagi loovutama. Seejuures peaks aga kaotuse suuruse kõrval teadma ka võidu hinda. Antud juhul tundub igatahes, et loovutame tervist ilma erilist võitu saavutamata. Ja mitte üksnes tervist. Kõrghariduse nõutajail võiks olla ka õrn ettekujutus söömiskultuurist. Nüüd aga on nii, et kui kugistamise lõpetad ja äratulemisele asutad, siis astud uuesti toiduliini juurest läbi ja vaatad, mida täna siis ka sõid. Toidu maitse ehk meenub varasematest aegadest. Tunglemisest, rüselemisest, ning pikkadest järjekordadest sööklas ei maksa üldse rääkidagi. Mis sööklast — peale loengu lõppu on fuajeegi täis meeletult jooksvaid näljaseid üliõpilasi. Hoia aga alt või jookse eest ära, sööklasse.

Kui uuesti tagasi tulla vahetundide-tundide praeguse plaaningu kasulikkuse juurde, siis võib ju olla, et plusspunkte on palju rohkem kui oskame arvata. Sellisel juhul võiks ju lihtsalt taipamatul tudengil silmad avada. Aga — tudengid on juba küllaltki täiskasvanud ja otsustusvõimelised inimesed. Sedalaadi eksperimentide puhul võiks ka tudengi arvamust tähele panna. Näiteks mingi ankeedi või küsitluse vormis.

Mis puutub minu isiklikku arvamusse (ja veel paljude kaastudengite arvamustesse) siis olen täielikult ühel nõul M. Pääro artikliga «Uus semester, uued kombed» ning selles pakutud tunniplaanivariantidest pooldan viimast.

OLEV LOITME
LR-81

UUE PLAANI EELISED

Taidlejate Majas sai teoks majandusteaduskonna ja rahandusministeeriumi ühine õhtu. Sõna oli ministri esimesel asetäitjal Endel Mändmaal (pildil), dekaan Juhan Toomaspojal, kitarri ja lauludega oli tulnud Noorsooteatri näitleja Lauri Nebel, meelelahutuslikust osast ei puudunud mustkunstnikki.

MADIS UUSMAA
(TP-41) foto d

KOMSOMOLI-BÜROODES

K—teaduskonnas

Teaduskonna komsomolibüroo esimesel koosolekul alanud poolaastal oli probleeme, mis lahtiharutamist nõudsid, küllalt.

Kuulasime ära Külli Kraani sõnavõtu ELKNÜ XVIII kongressi materjalidest. Kongressil jäi eriti kõlama poliitilise ja ideoloogilise töö tõhustamine ning senisest suurema tähelepanu pööramine komsomolitööle õpperühmades. Lähtudes eeltoodud printsiipidest otsustas teaduskonna komsomolibüroo luua regulaarsed sidemed õpperühmade komsorgidega. 28. veebruaril peetigi komsorgidega sel teemal aru. Üritus oli uudne.

Erilises vaateväljas oli koosolekul õppetöö, eriti aga eksamivõlglased. Peab kurbusega nentima, et neid esineb väga palju. Õppevõlglaste hulgast torkavad silma eriti rühmad KA-67, KA-41, KO-41, KR-41 ja KÜ-41. Seega siis peamiselt teine kursus. Nendes rühmades tuleb rühmakolmikutel tublit tööd teha, et puudujäägid saaksid likvideeritud.

Peatselt algavast taidluskonkursist kõneles Kai Tasuja, kes selgitas konkursi läbiviimise korda ja meetodeid, kuidas meelitada tudengeid taidlema.

Päevakorras olid ka ühiselamud, nimelt ühiselamu nõukogu ja teaduskonna komsomolibüroo koostöö vajadus, mis paraku on olnud nõrk.

Vaeti ka tööd mittekommunistlike noortega. Märgatavat järelkasvu teaduskonnas ei ole, see on tõsi, kuid vabanduseks võiks ehk öelda, et ega see töö kergete killast pole.

Ja lõpuks šeflustööst, millega seoses tuleb tugevdada vanu ja luua uusi sidemeid keemiakallakuga koolidega.

Koosolek oli lühike, kuid asjalik ja sisutihe. «Ega muud, kui jõudu ja head tahtmist võetud ülesannete täitmiseks!» kõlas Külli Kraani entusiastlik soovitus.

K-teaduskonna komsomolibüroo liige ENE MITT
KÜ-41

T—teaduskonnas

Majandusteaduskonna komsomolibüroo koosolekul olid arutlusel möödunud talisessiooni tulemused, tööplaan järgmiseks semestriks ja mitmed muud arutlust vajavad küsimused.

Sessioonil oli teaduskonna õppeedukus 96,9%. Kursuste lõikes järgmine: I — 97,0%, II — 95,1%, III — 92,9%, IV — 98,6%, V — 98,8%.

Madalaima õppeedukusega oli õpperühm TR-51 — 72,7%. Kõrgeim erialade lõikes oli edukus TI erialal — 99,1%, madalaim TR erialal — 94,2%. Siit aga võib teha pikemalt mõtlemata järelduse, et rahuloluks pole vähimatki põhjust ning et tööd õppeedukuse tõstmiseks jätkub rohkem kui küllaga.

Arutati ka Priit Kasepalu (TP-41) igati teretulnud algatust — korraldada viktoriin parimate mälumängurite väljaselgitamiseks teaduskonnas. Teadmisi proovitakse spordi, geograafia, ühiskonnateaduste ja kunsti vallas.

PILLE-TRIIN VALGMÄE
TI-41

Tammsaaret kuulates

Kirjaniku portree. Söövitus. EVALD OKAS. 1977.

27. veebruaril leidis meiegi instituudis aset üks tõsisem ettevõtmine Tammsaare teemadel — õhtu pealkirjaga «Tammsaare ja muusika», korraldajaks TPI Raamatusõprade Klubi ja toimumispaigaks Taidlejate Maja — Glehni loss.

Ei vist keegi imesta, kui nimetada praegust aastat Tammsaare-aastaks, nagu tegi seda klubi president Daisy Eek õhtu algatuseks. Sedavõrd palju on selle mehe elu ja looming viimasel ajal kajastamist leidnud. Ja ometi näitas seekordnegi üritus, et püssirohi pole veel kaugeltki otsas. Siinjuures pole mõeldud mitte A. H. Tammsaare loomingut, mis räägib ise enda eest, vaid kirjaniku elu ja loomingu äärmiselt huvitavate vastastikuste seoste taas- ja esmanägemist, selle nägemusmulje toomist vaataja-kuulajani, kiskudes tedagi kaasa avastamisrõõmudesse. Ei oleks oodanud, et muusika ja kirjandus ühe õhtu raames sellise orgaanilise terviku suudavad moodustada. Võib-olla tundub siinkohal liig suure kõrvalekaldumisena kiita tolle ruumi akustikat, kus kõik aset leidis, kuid juba klubi eelmiste ürituste tekitatud tunne on selleks põhjust andnud.

Muusika — võib olla täiuslikem kõigist kunstidest — oli Tammsaarelegi igilähedane, isegi niivõrd, et ta nooremas põlves muusikuks saamisest unistas. Ja kuigi see unistus otseses tähenduses ehk vaid osaliselt täitus, heliseb ometi muusika tema loomingus. See on sõnade muusika. Selgi õhtul tardus see muusika meisse, pühendas meid, kutsus, haaras kaasa ja kandis endaga ... osa saama tollest kaugest heinalõhnalisest hommikust, esimesest pärast pikka eemalolekut, nähtuna — kuulduna Katku Villu silmade-kõrvade läbi, hommikust tulvil linnulaulu ja imelist värskust... Või siis tollele nõiduslikule lilledest pakatavale päikeseaasale ja poisi igatsusse, kes liblikat ihaldab ja seda püüdes teadmatult ilu hävitab... Või kirikukellade helinasse, mis helisevad kaasa Karja Eedigi südames, kui ta neid koduväraval kuulatades kaugusse vahib, teadmata isegi, mida ta seal niimoodi vahib...

Sellistel hetkedel tunnetad mõistusega haaramatut, midagi sellist, mida äratundmishetkedel sõnadessegi ei oska valada. Kuid TEMA oskas, oskas edasi anda iga väreluse, iga üksikugi muljeviivu oma ilunägemusest. Ja selles on tema äramõõtmatu suurus, nagu on äramõõtmatult seletamatu kõik see, mida tunneme selle kaudu, mida ta on loonud.

Kirjandusteadlased on märganud suurt sarnasust A. H. Tammsaare ja Mart Saare maailmanägemises, isegi nende kahe kunstniku elukäigus. Küllap seetõttu harmoniseerub omavahel nende loomingki. Õhtul esitatud Mart Saare «Prelüüd» oli sellele sobivaks kinnituseks.

Kõige vanemal Tammsaarest säilinud fotol näeme me teda viiuliga käes. Viiul oli talle lähedasem, kui me seda ehk arvatagi oskame. Selle läheduse põhjusi aitas kohalolijail vahest kõige selgemini tunnetada vahetu kogemus, viiulihelid ise oma kordumatuse hämmastavas reaalsuses.

Toimunut tagantjärele meenutades on isegi raske eristada üksikuid osi tollest õhtust. Sõna- ja helimuusika olnuksid nagu kokku sulanud ja sellest üldkogemusest, mida esialgse «Tammsaare ja muusika» asemel «Tammsaare muusikas ja muusika Tammsaares» julgeksin nimetada, ongi enim meelde jäänud hetked, millest mõningaid eelpool paberile püüdsin panna. Et aga sisu vormi kaudu nii haaravalt vahendatud sai, selle eest veel kord sügav imetlus kunstnikele Aksel Oravale, Vardo Rumessenile ja Vladimir Alumäele ning südamlik tänu kirjandusteadlasele Erik Tedrele.

Pärast loomingulise osa lõppu leidis aset veel üks sündmus — nimelt auhindade väljaloosimine «Tallinna Polütehnikus» mõni aeg tagasi ilmunud Tammsaare-mõistatuse lahendajate vahel.

Õigeid vastuseid olid andnud üliõpilased Maret Pops, Kaja Salum, Tiia King, Marju Peärnberg ja Priit Kasepalu.

Loosiõnn naeratas Kaja Salumile ja Tiia Kingile. Auhinnaks oli inimese suuremaid sõpru — hea raamat.

BIBLIOFIIL

Veel kord A. H. Tammsaarest

Tammsaare oli eruditsiooniga, mitmeid Euroopa keeli valdav kirjanik. Ta tundis mitmesuguseid filosoofilisi süsteeme antiikfilosoofiast alates, oli kodus ajalookirjanduses ja huvitus loodusteaduste arengust. Kuid inimese uurimises ja filosoofilises mõtestuses ei toetunud ta jäägitult ühelegi süsteemile, vaid kujundas oma arusaamu inimesest elu ennast jälgides.

Erna Siirak («Edasi», nr. 25, 1978)

Võib-olla üheks omapärasemaks kinnituseks ülaltoodule on Tammsaare essee, mis kannab pealkirja «Lunastus» (ilmunud kogumikus «Valitud artiklid», Tallinn, 1976). Seal kirjutab Tammsaare nii: «Kõik meie okultistid, teosoofid, tõekuulutajad, ennustajad jne. katsuvad meid uskuma panna, et tarkus seisab kuidagi ühenduses Indiaga, selle muinasjutulise tarkuse- ja saladustemaaga. Samuti saadi asjast aru ka vanas Roomas ja Kreekas. Valgus tuleb hommikust, väljendasid nad seda piltlikult. Meie messiastki püütakse tõendada, et tema on oma jumaliku tarkuse toonud hommikumaalt — Pärsiast või Indiast.»

Edasi kirjeldab kirjanik inglise uurija P. Bruntorni käekäiku, kes oli Indiasse sõitnud «... otsima saladuslikku tarkust ja saladuslikke jõude, mida käsutavad inimesed ... Aga üsna pea veendus ta, et nagu Euroopas, samuti ka Indias tükib esile mitte tarkus, vaid tarkuse nimel kelmus ja pettus kergeks rahateenimiseks isegi vaimsel alal.»

Mis sai tollest inglasest edasi? Aga nimelt: «Tõsised inimesed kinnitasid talle igal pool, et vana kuulus India tarkus on juba ammugi kadumisteel. Millalgi istusid targad vürstikodades nõuandjaina ja rahvaelu juhtidena, nüüd võib neid leida ainult erakuina, kes elavad kusagil metsapadrikus või mäekoobastes. Ja kui inglane palus ühelt või teiselt juhatust või soovitust, kuidas leida mõnda tarka erakut või kuidas pääseda leitu palge ette, siis sai ta juba Londonis vastuse, mida korrati ka Indias: INIMENE PEAB ISE OTSIMA, AINULT SIIS LEIAB TA SELLE, MIDA VAJAB.

Nõnda siis otsiski. Aga enamasti ikka, kui ka mitte alati, leidis ta, et inimesed, kes võtsid vaimseid ja hingelisi küsimusi tõeliselt, olid loobunud kõigest, mis neil oli. Nad olid talitanud Kristuse sõnade järele, kui see käskis maha jätta maapealsed varandused, omaksed ja sugulased.» Oma teel leidis too inglane kellegi noormehe, kes oli mitu aastat harjutanud oma keha valitsemist, kelle õpetaja pidi olema üle 400 aasta vana ja asuma kusagil Himaalaja koopas. Oma võimete tõestuseks pani noor joogi ainuüksi tahtejõuga seisma oma südame tegevuse ... ja istus tema ees minutite kaupa ilma hingamiseta. Kui inglane küsis, kas ka tema võiks seda õppida, vastas joogi: «Muidugi, aga Euroopa kultuuril on tänini eesmärgiks vallutada välisilma, Indias on vanast hallist ajast eesmärgiks inimese enda, tema siseilma valitsemine. Selline on Euroopa ja India tarkuse vahe.»»

Ja mida enam inglane ajab Indias tarkuse jälgi, «... seda sagedamini korratakse talle Sokratese sõnu: tunne iseennast, lasku iseendasse, süvene iseendasse. Oled sa jõudnud põhjani mõista, kes ja mis sa oled, siis taipad ja valitsed ka oma ümbrust.» Seda kõike tõendasid mõned targad inglasele kui uskumatule eurooplasele mitmete katsetega. Isegi «... Kiskjad metsalised ja mürgised maodki seisavad selle inimese meelevalla all, kes oskab valitseda oma keha ja vaimu ... Inglasel oli kord juhus näha sellekohast imet. Kord, kui ta tahtis väljuda oma onnist, seisis sisisev kobra tal läve ees. Ta kargas tagasi ja hüüdis läbi lahtise ukse appi, aga enne kui keegi jõudis tulla, astus onniuksest sisse tuntud tark, ja inglase hoiatusist hoolimata lähenes ta naeratades maole, kes laskis oma kaela longu. Tark astus mäo juurde, kummardus ja silitas käega tema pead, nagu oleks kobra kõige süütum loomakene. «Kuidas on see võimalik!?» hüüdis üllatatud inglane. «Miks mitte,» vastas tark. «Kui mina lähenen talle armastusega, miks peaks ta mind siis hammustama?» See vastus on eurooplaselegi arusaadav, aga küsima peab: MISSUGUNE PEAB KÜLL ARMASTUS OLEMA, ET KOBRAGI SEDA TUNNEB?

Sellised asjad tunduvad ebaja üliloomulikuna, aga nad teostatakse inimeste poolt, keda kõik peavad pühadeks, mõnikord jumalaikski. Need targad ütlevad imetlejaile: mis on loomulik, mis üliloomulik? Need mõisted on puuduliku teadmise, petlike meelte tulemus. Maailmas pole midagi eba- ega üliloomulikku, kui inimene tunneb täiuslikult iseennast, sest inimene ja maailm on üks.

Aga inimene on eemaldunud iseendast, seega ka loodusest. Inimene muutub päev-päevalt ikka masinlikumaks, nagu oleks ta tõesti tühipaljas hingetu rattakene, mida ajab ringi mingisugune võõras ja tundmatu jõud. Mis siis ime, et maailmas läheb kõik nõnda, nagu ta läheb! Mis mõtet, otstarvet või eesmärki võib loota elutust rattakesest, mida liigutab võõras võim!

Ometigi teevad inimesed-rattakesed imeasju. Kogu läänekultuur oma tsivilisatsiooniga on selle tõenduseks. Inimene-rattakene on viinud Indialegi oma imesid eluvõimaluste, elumugavuste sihis. Kas peab seda eitama? Peab sellest loobuma? Peab selle vastu võitlema? Peab seda kurjaks pidama? Kas ei tuleks ennem nõnda arutada: läänekultuur on õppinud vallutama välisilma, idakultuur inimese siseilma, täiuslik kultuur peaks vallutama samal ajal välis- kui ka siseilma. See annaks inimesele sisemise rahulduse ja välise elulaheduse, elumugavuse. SELLES PEITUBKI EHK INIMSOO PÄÄSTMINE, LUNASTUS. *Välis ja sisekultuuri täiuslik ühendaja ongi ehk unistatud messias ...*

Ei inimese ega ühiskonna lunastus saabu suurenevast masinlikkusest, nagu taotlevad seda Euroopa rahvaste juhid, ei ka ühiskonnast loobumisest, mida harrastavad India targad tänapäev, vaid masina kasutamisest inimese huvides, ilma et inimene ise muutuks masinaks ja ilma et masin hakkaks tema üle valitsema. Masinateriigis on inimene aina väiksemaks muutunud, ta on iseenese kaotanud, aeg on hakata uuesti inimest otsima, aeg oleks hakata teda suuremaks kasvatama, et ta pimesi ja tahtejõuetult ei alistuks masinale.»

Nii kirjutas suur kirjanik enam kui 40 aastat tagasi ...

PEETER LIIV

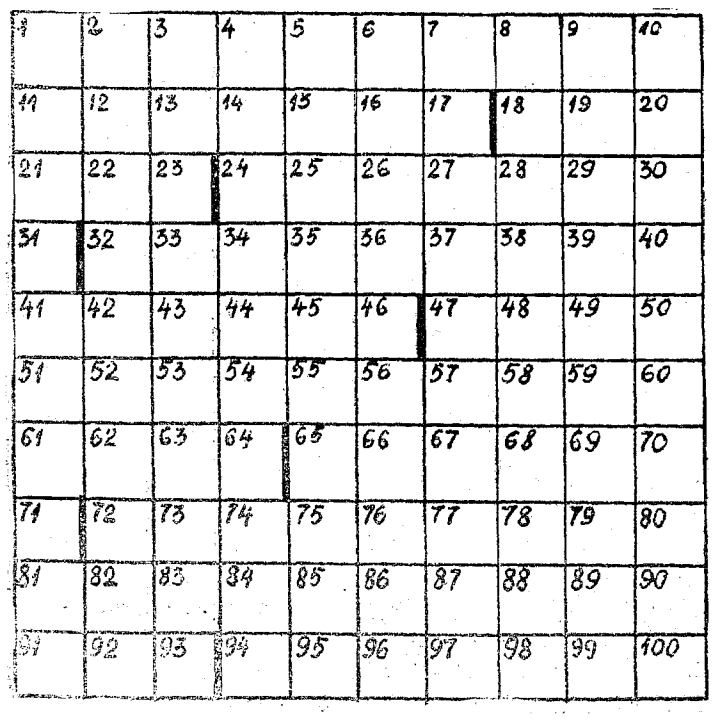

VÕTMEMÕISTATUS A. H. TAMMSAAREST

1—17 Poola viiulikunstnik, üks Tammsaare lemmikinterpreete (eesnimega). 18—23 A. H. Tammsaare 100. juubeliks Eesti Raadios lavastatud kuuldemäng. 24—31 Nimiosa täitja samas kuuldemängus. 32—46 1962. a. ilmunud A. H. Tammsaare monograafia autor (eesnimega). 47—58 Üliõpilaspäevil (1909) kirjutatud novell. 59—64 A. H. Tammsaare lemmiksoliste «Estonias» (eesnimega). 65—71 Ooperi «Kuningal on külm» muusika autor. 72—93 A. H. Tammsaare romaani järgi stuudios «Tallinnfilm» loodud mängufilm. 94—100 Rudolf Ikka osa kehastaja (TPI õppejõud) J. Tombi nim. Rahvateatri lavastuses «Elu ja armastus».

I
44 48 5 23 66 69 14 85 13 — 11 19 2 22 31 54 84 51 26 — 87 63 65
30 57 33 43 23 39
II
23 40 68 38 59 — 94 45 99 25 74 35 1 8 17 27 — 10 90 71 50 96 100
73 46 85 42 23 97
III
100 74 16 6 28 67 18 61 72 64 34 80 88 98 92 — 23 61 56 81 84 96
15 25 23 20 76 97 16 7 86 66 29 82 2 58 37 — 68 95 14 12 3 80 8

I A. H. Tammsaare peamine elukoht aastail 1914—1919. — 1907. a. ilmunud kriminaalsündmustikuga jututus. — Kirjanduslik rühmitus, mille juhatusse kuulus A. H. Tammsaare.

II Naistegelane novellist «Kärbes». — Noorsoojutustus. — Indreku osatäitja samanimelises filmis (eesnimega).

III Küla Kaukaasias, kus Tammsaare viibis tervist parandamas. — A. H. Tammsaare tõlgitud B. Shaw' teos — Talu nimetus Tammsaare loomingus.

NB! Lahendused tooge TPI raamatukogusse (Ehitajate 5, Kalinini 101) koos nime ja rühma tähisega.
Koostage ka ise kirjanduslikke mõistatusi! Maikuu viimasel TPI Raamatusõprade klubi üritusel loositakse õigete lahendajate vahel välja häid raamatuid ja premeeritakse aktiivseid kirjandusetundjaid.

TÖÖST

Millest oleneb inimeste saatus ja õnn. /— — —/ Tööst, tööst ja veel kord tööst, see on kogu tarkus!

* * *

Töö on elu seadus. Armastuski ei tähenda muud kui tööd. Mis väärtus oleks kõige ülevamalgi tundmusel, kui ta ei aja tööle, kui ta ei aja looma.

* * *

Ühel on tegemise rõõm, teisel saamise rõõm. Õnnetud on need, kes ei tee midagi ja kes ei saa midagi, päris õnnelikud need, kes teevad midagi ja kes maitsevad oma tegude vilja.

* * *

Tööta inimesel tõusevad igavusest tühised mõtted ja kurjad himud.

* * *

Tegevusetus on tühiste mõtete ja hukutavate himude lähtekoht.

* * *

Tee tööd ja näe vaeva, siis tuleb armastus.

Valikust «A. H. Tammsaare «Mõtteid ja mõtisklusi»», «Loomingu» Raamatukogu», 1978, 1—3.).

Õnnitleme

PROFESSOR
Arnold Humal
70

Täpselt 10. märtsil 1978. a. saab meie instituudi matemaatika kateedri professor akadeemik Arnold Humal seitsmekümne aastaseks.

A. Humal sündis Tallinnas töölisperekonnas. Omandanud kõrgeimate hinnetega 1925. a. Tallinna Linna Poeglaste Humanitaargümnaasiumi küpsustunnistuse, siirdus ta edasi õppima Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna matemaatika osakonda, mille lõpetas 1929. aastal cum laude.

Kaasüliõpilaste hulgas oli A. Humal väga populaarne eriti seetõttu, et ta alates 1928. a. töötas matemaatika instituudis assistendina, kus juhendas matemaatika praktikume. Tal oli harukordne võime keerulisedki probleemid lihtsaks ja arusaadavaks teha. A. Humala populaarsust õppejõudude hulgas näitab fakt, et talle kui üliõpilasele usaldati teiste üliõpilaste juhendamine. Kõige paremini väljendab ehk õppejõudude suhtumist tänasesse juubilari üks tema kursusekaaslasi: «Professor Sarve silmad löövad särama, kui ta Tudebergi (A. Humala perekonnanimi aastani 1936) näeb.» Olgu tähendatud, et prof. J. Sarve loengud olid tavalisele üliõpilasele oma keerukuse tõttu peaaegu arusaamatud.

Aastatel 1928—1931 töötas A. Humal Tartu ülikooli matemaatika instituudis assistendina. 1930. a. anti talle magistrikraad.

Välismaal (Göttingenis, Viinis) viibimise tulemusena kaitses A. Humal 17. veebruaril 1934. a. Tartus oma dokteritööd kvadratuurridade teooriast ja rakendusmeetoditest. Töö hinnati doctor philosophiae naturalis *kraadi väärilisekс. Juubilar oli siis vaid 25-aastane. Edasi töötas A. Humal õppejõuna Tartu ülikoolis, algul vanemassistendina, siis eradotsendina (1936), dotsendina (1937), praktilise matemaatika adjunktprofessorina (1937) ning matemaatika kateedri juhatajana, professori kohustetäitjana (1940), kuni Saksa okupatsioonivõimud ta ülikoolist vallandasid. Okupatsiooni ajal töötas ta matemaatikaõpetajana Tallinnas (praeguses II keskkoolis).*

Kohe pärast Tallinna vabastamist 1944. a. sügisel kutsuti prof. A. Humal Tallinna Polütehnilise Instituudi matemaatika ja teoreetilise mehaanika kateedri juhatajaks. Tema esimeseks ülesandeks uuel töökohal oli kateedri liikmete värbamine.

Järgmisel 1945. a., kinnitati professorikutse ja 1946. a. füüsika-matemaatikadoktori kraad.

Lisaks pedagoogilisele tööle töötas prof. A. Humal ajavahemikus 1947—1950 veel ka Eesti NSV Teaduste Akadeemia Füüsika, Matemaatika ja Mehaanika Instituudi direktorina. 1951. a. valiti ta Eesti NSV Teaduste Akadeemia akadeemikuks ja 1953. a. asepresidendiks, kellena ta töötas 11 aastat. Seoses vastutusrikka ametikohaga vabariigi teaduse juhtimisel astus juubilar TPI matemaatika kateedri juhataja kohalt tagasi, jäädes aga endiselt kateedri professoriks. 1966. a. valiti prof. A. Humal taas TPI matemaatika kateedri juhatajaks. 1971. a. loobus ta kateedri juhatamisest, pühendades kogu oma pedagoogilise talendi professoritööle.

Prof. A. Humala teaduslike tööde loetelu, rääkimata nende analüüsist, ei mahu selle kirjutise raamidesse. Küll aga tahaks esile tõsta tema sulest ilmunud mõningaid materjale, mis on otseselt seotud õppetööga. 1940. a. ilmus Tartu ülikooli majandusteaduskonna üliõpilastele õpik «Finantsmatemaatika». 1944. a. ei eksisteerinud TPI-s veel kujutava geomeetria kateedrit. Koos matemaatika kateedri liikmete O. Rünga ja A. Garšnekiga kirjutas prof. A. Humal esimese eestikeelse kujutava geomeetria õpiku «Kujutav geomeetria I—III». TPI üliõpilastele peetud kõrgema matemaatika loengud vormistas prof. A. Humal loengukonspektidena, mis avaldati osade kaupa trükis. Kuigi konspektis sisalduv materjal kuulub nn. matemaatika klassikalisse ossa, on prof. A. Humal siingi mitmeid küsimusi originaalselt käsitlenud.

1966/67. õppeaastal, kui prof. A. Humal uuesti kateedri juhatamise enda kätte võttis, paljundati rotaatoril metoodiline abimaterjal kõrgema matemaatika õppejõududele tehnilistes kõrgõppeasutustes.

Ainevald, mida prof. A. Humal on kõrgkoolis käsitlenud, on väga lai. Nii on ta peale oma põhiteema, kõrgema matemaatika kursuse, lugenud veel kõrgemat algebrat, matemaatika aluseid, matemaatika klassikalisi probleeme ja meetodeid, elementaarmatemaatikat kõrgemalt vaatekohalt, teoreetilist mehaanikat, kujutavat geomeetriat, tõenäosusteooriat, matemaatilise statistika elemente ning isegi finantsmatemaatikat ja kaubandusaritmeetikat. Prof. A. Humala loengud on rangelt teaduslikud, tõestused elegantselt lihtsad, sõnastus täpne ja lakooniline ning kuulajaskonna taset arvestav. Tema loengud on huvitavad. Prof. A. Humal on nagu hea näitleja, ta elab igakord kaasa oma loengule. Jääb mulje, nagu avastaks ka lektor esitatavad tõsiasjad esimest korda. Loengu jälgimise teeb meeldivaks lektori rahulik, piisavalt aeglane ja kõikjale kostev kõneviis. Loengust aruaamist ja eriti selle hilisemat läbitöötamist kodus kergendab suuresti lektori suurepärane oskus oma loengut selgesti loetavas kirjas ja õiges paigutuses auditooriumitahvlile üles märkida.

Prof. A. Humal vastab meeleldi üliõpilaste küsimustele, kuid eksamil on ta printsipiaalselt nõudlik.

Prof. A. Humal on TPI matemaatika kateedris töötanud 34 aastat. Selle aja jooksul oleme prof. A. Humalat tundma õppinud kui töökat, kohusetundlikku ja suure enesekriitikaga inimest. Sealjuures on ta alati rahulik ja tasakaalukas ning kasutab huumorit seal, kus paljud teised rööpast välja läheksid.

Kolleegide vastu on prof. A. Humal korrektne, heatahtlik ja abivalmis.

Prof. A. Humalal on olnud palju ühiskondlikke ülesandeid. Tähtsamatest nimetaksime: TRÜ ametiühingukomitee sekretär 1940/41. õ.-a., ühingu «Teadus» vabariikliku juhatuse esimees aastail 1953—60, Eesti NSV Rahukaitsekomitee liige (1951), Eesti NSV Teaduste Akadeemia füüsika-matemaatika ja tehnikateaduste osakonna nõukogu esimees, «Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetiste» füüsika-matemaatikaseeria toimetuse kolleegiumi esimees, NSV Liidu Kõrgema ja Keskeriharidusе Ministeeriumi matemaatika-alase teaduslik-metoodilise nõukogu presiidiumi liige.

Loodame veel palju aastaid kuulata professori muhedaid lugusid. Imetleme tema enesedistsipliini, mis veel praegu tõukab auväärset juubilari tenniserekетit haarama. Soovime juubilarile ikka tugevat tervist ja elurõõmu! Pakkugu pedagoogi- ja teadlasetöö talle veel kauaks suurt rahuldust!

KOLLEEGID
MATEMAATIKA
KATEEDRIST

Tuntud vene füsioloog I. Cyon arvutas välja, et inimese elu jooksul jõuab süda teha ära sellise töö, millega saaks raudteerongi tõsta 4807 m kõrgusele Mont Blancile.

* * *

Miks tunneme end pärast küllastavat lõunasööki unisena? Kõige energilisemalt funktsioneerivad sellal seedeelundid ja seetõttu suunatakse seedetrakti rohkem verd kui peaaju normaalseks töötamiseks vaja.

* * *

Inimene saab oma südame töötingimusi oluliselt parandada, kui ta südame puhkeaega tunduvalt suurendab. Nagu meditsiiniuuringud näitavad, on hästi treenitud sportlasel südame kokkutõmmete arv rahuolekus palju väiksem kui kõikidel teistel inimestel ning võib langeda 40 ja isegi 28 löögini minutis. Siit järeldus . . .?

Käesoleva aasta II kvartaliks on võimalik saada tuusikuid järgmistesse **SANATOORIUMIDESSE:**

Pjatigorski «Lesnaja Poljana» (27. aprill — 20. mai, liikumisorganite haigused, osamaks 48 rbl.).

Truskavetsi «Almaz» (4. juuni — 27. juuni, seedetrakti- ja ainevahetushaigused, 48 rbl.).

Leningradi «Severnaja Riviera» (25. mai — 17. juuni, vereringehaigused, 33 rbl.).

Thaituba «Železnodorožnik» (26. mai — 14. juuni, vereringehaigused, 29.70).

Valgevene «Ljotšö» (11. aprill — 4. mai, südame-veresoonkonna haigused, 48 rbl.). Samasse ka 1 tuusik 5. juunist 8. juulini.

Leningradi «Kardioloogiline» (13. aprill — 6. mai, vereringehaigused, 33 rbl.).

Jurmala J. Fabriciuse nim. sanatoorium (16. aprill — 9. mai, seedetraktihaigused, 33 rbl.).

Jurmala «Bulduri» (21. juuni — 14. juuli, vereringehaigused, 33 rbl.).

Kemeri «Latvija» (10. juuni — 8. juuli, liikumisorganite haigused, 36 rbl.).

Pärnu «Rahu» (22. aprill — 6. mai, seedetraktihaigused, 34.50, samasse 23. mai — 15. juuni (seedetraktihaigused, 34 rbl.).

Haapsalu «Laine» (26. juuni — 21. juuli, liikumisorganite haigused, 31.50.).

Pärnu «Sõprus» (9. mai — 1. juuni, vereringehaigused, 48 rbl.).

Haapsalu «Laine» (16. mai — 8. juuni, närvisüsteemi haigused, 31.50.).

Zeleznovodsk (amb., 9. mai — 1. juuni, seedetrakti haigused, 36 rbl.).

Jevpatoria (amb., 21. aprill — 14. mai, liikumisorganite, günekol., perif. närvisüsteemi ja nahahaigused, 39 rbl.).

Kislovodsk (amb., 7. juuni — 30. juuni, südame-veresoonkonna haigused, kõrgvererõhutõbi, bronhiit, bronhiaalastma).

PUHKEKODUD:

Jurmala pans. «Lielupe» (11. aprill — 28. aprill, 2 tk. osamaksud 18 rbl.).

Pühajärve (2 tk., 25. aprill — 6. juuni; 2 tk. 19. mai — 30. mai, osamaksud 7.20).

Võsu (4 tk., 24. mai — 4. juuni, 2 tk., 12. mai — 2. mai, 2 tk., 20. juuni — 1. juuni, osamaksud 7.20).

Laulasmaa (2 tk. 30. mai — 10. juuni, 2 tk. 23. juuni — 4. juuli, 7.20).

Võsu telklaager (2 tk, 18. juunist 30. juunini, 7.20), Võsu (2 tk. 31. juuni — 2. juuli, 7.20).

Avaldused esitada teaduskondade a/ü büroodele hiljemalt 15. märtsiks.

SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ● SPORT ●

● VÕIDUKAS TI.

OTEPÄÄL AEGVIIDUS

Ehitus- ja keemiateaduskondade spordiaktivistid sõitsid Otepääle Pühajärve äärde, et koos veeta kolm talvepäeva. Kõik laagrilised tegid kaasa maratonmatka ühe etapi Kääriku—Otepää. Käärikul käisime lähemalt tutvumas TRÜ spordikompleksiga. Kõige rohkem huvi pakkus SDV-st pärit jõumasin, kus sai korraga sooritada viitteist harjutust. Kuna laagris just spordirahvas koos oli, ei jäänud pidamata ka korralik teatevõistlus. Ette oli nähtud väravate läbimine, sõit ühel suusal, tõus mäkke hoopis ilma suuskadeta, slaalom ja ka korralik võidu suusatamine. Elevust oli küllaga ning võttis hulga aega, enne kui igaüks just selle kõige sobivama vahetuse endale oli leidnud. Teatevõistluse võitis neljas võistkond (Mare, Eha, Marti, Peeter ja Riho).

Suusatamisest järele jäänud aeg kulus Lahti MM-võistluste jälgimiseks ja koroonamänguks. Õhtuti aga võistlesid omavahel laudkonnad viktoriinis, mis haaras sporti, geograafiat, õigekeelsust. Saadi selgeks ja omandati vilumusi nii küünlaga kõndimisel kui ka lõnga kerimisel. Et mõni poiss tüdrukutest kiiremini patsi punub, oli kõigile üllatuseks. Õppisime ka uusi seltskondlikke tantse ja kuulasime muusikat.

Süüa valmistasid meile laagris selle ala parimad spetsialistid, KÜ üliõpilased. Toidud olid väga maitsvad ja head, suur tänu!

Kõikidele spordiaktivistidele, keda seekord kaasas ei olnud: jõudu ja tahet tublimate hulka jõudmiseks ning järgmisel aastal Otepää ja Kääriku talverõõmude nautimiseks.

K-teaduskonna kk/n liige
EHA MITSOO
KO-61

16. veebruaril toimus Aegviidus erialadevaheline teatesuusatamine. Ülekaaluka võidu saavutas TI, kes on parim «suusaeriala» olnud juba aastaid.

TI võidukasse võistkonda kuulusid Eve Aasrand, Rita Sedrik (TI-21), Vambola Krabo (TI-41), Ülle Birnbaum (TI-61), Laine Oinus (TI-41), Jaak Mäe (TI-61) ja Toomas Livental (TI-21).

Teiseks jäi TE ja kolmandaks TP. Parimad etapiajad sõitsid välja Kadri Sokman (TE-61) ja Jaak Mäe (TI-61).

Nädal hiljem Nõukogude Armee 60. aastapäeva tähistamiseks peeti rühmadevaheline teatesuusatamine. 23 võistkonda asusid võistlustulle: naised 1,5 km ja mehed poole pikemale võistlusmaale. Külalisena võttis võistlusest osa möödunud aastal TI eriala lõpetanud Kalju Vaikjärv. Koos Anne Vaikjärvega võitsid nad väljaspool arvestust kindla esikoha.

Teiseks tuli kombineeritud võistkond TE-21+TI-41 koosseisus Peep Lepasepp, Reet Jurtom, Linda Pettai (TE-21) ja Vambola Krabo (TI-41), kolmandaks TP-41 koosseisus Jüri Mõis, Tarmo Veer, Mahta Evert ja Pirko Raadik.

Seega saavutas õpperühmade arvestuses TP-41 esikoha TM-61 I võistkonna ees (Lilian Puronen, Külli Kuusk, Riho Viik ja Aigar Urva) ning TI-21 võistkonna ees (Eve Aasrand, Aivar Kukk, Mare Koltsar ja Toomas Livental).

LAINE OINUS
TI-41

Kuljuslased seiklemas

«Kuljuse» kontsertreis šeflusalusesse «Kaardiväe» kolhoosi Haapsalu rajoonis, reedel ja 13-ndal.

Kohapeal ootas kena üllatus: ühes väikeses toas oli kaetud laud suitsukanade ja suure hulga võileibadega. Uudishimulised pistsid nina järgmise ukse vahelt sisse ja leidsid eest veidi suurema ruumi, mis osutus saaliks. Isegi lava oli, aga meie oma kuue paariga sinna küll ei mahtunud. Tantsutandriks sai pool saalist. Riietusruumi otsingud jäid aga tulutuiks. Võileivalaud ja paar kappi said koomale nihutatud ja igaüks leidis endale nurgakese. Kui nüüd lisaks kuljuslastele kogunesid pillimehed kah veel sellesse toakesse, siis ei olnud küll ruumi isegi ümber keeramiseks. Kuid keegi ei nurisenud, asjast oldi naljaga üle. Peagi sai kontsert hoo sisse. Kvartett laulis lustakaid laule, puhkpill mängis ja meie tundsime mõnu tantsust ja riietevahetustest.

Poisid lõpetasid oma «Piibumeistrite» tantsu. Kohe kvarteti laulu jooksul pidid nad uued mundrid ülle saama. See oli poiste kõige kiirem ja raskem riietevahetus. Kvartett laulis parajasti «. . . kui läheb libedalt sul kõik . . .», kui tuletas end meelde 13. ja reede: maja läks järsku pimedaks ja . . . jäigi ilma elektrivalguseta. Mis laulumeestel viga, nemad võivad ka pimedas laulda, aga eks pane pimedas riidesse! Pealegi suures ruumikitsikuses polnud ime, kui kaks poissi ühte kuube selga sikutasid või teist püksisäärt ei leidnud. Kvartett laulis muidugi võiduka lõpuni ja publik lausa juubeldas. Ka organisaatorid ei kaotanud pead: kiiresti tooli küünlad ja kontsert jätkus küünlavalgusel. Väga müstiline! Rahvasuu ütleb ka, et mida hämarikum, seda jumalikum.

Eat . . . julge pealehakkamine on pool võitu! Tule ka «Kuljusesse». Trenn on Spordihoones kolmapäeval ja reedel kell 18.30.

KATRIN KALDME
LS-61

VABANDAME

17. veebr. TP-s artiklis «Doonoriks!» tuleb üks allkirjadest lugeda: «Punase Risti TPI algorganisatsiooni esimees Anton Laur.»

Vastutav toimetaja
G. HAZAK

«Таллинский политехник», орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института.

Trükikoda «Ühiselu»,
Tallinn, Pikk t. 40/42.
Hind 2 kop.

MB-03028
Tell. nr. 551

Toimetuse aadress: Tallinn 200026, Ehitajate tee 5, TPI, V korpus, tuba 430, tel. 522-728.